

Araştırma Makalesi

Künye:Şam,C.T.& Bayram,M. & Taşdemir,N. (2021). Öğrencilerin Beden Eğitimi Ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Ağrı İli Hamur İlçesi Örneği), Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 23(4).

ÖĞRENCİLERİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ (AĞRI İLİ HAMUR İLÇESİ ÖRNEĞİ)

C.Tuğrulhan ŞAM¹, Metin BAYRAM², Necati TAŞDEMİR³

ÖZ

Birey çevresindeki nesnelere yönelik tutum oluşturabilir. Bir nesneye yönelik oluşturulan tutum, eğer olumlu yönde ise onu destekleme, sevmeye ve takdir etme gibi olumlu davranışlar oluşmasını sağlamaktadır. Olumsuz tutumlarda ise bunun tam tersi olumsuz tutum takındığı şeyden uzaklaşma ve ondan kaçma gibi olumsuz davranışlara yol açmaktadır. Okullarda da öğrenciler derslerine, okul yönetimine veya öğretmenlerine yönelik tutum oluşturabilir. Tarama yöntemi kullanılan bu çalışma, 2018–2019 eğitim öğretim yılında Ağrı ili Hamur ilçesinde çeşitli kademelerde eğitim gören 864 öğrenci ile yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve beden eğitimi dersi tutum ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerde SPSS 22.0 istatistik programı ile analiz edilmiştir. Normal dağılım göstermeyen verilerin analizinde non-parametrik testlerden Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis H testleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik olumlu tutum sergiledikleri gözlemlenmiştir. Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının; cinsiyet, sınıf düzeyi, spor salonu, anne-baba eğitim durumu, aile gelir düzeyi değişkenleri açısından anlamlı farklılıklar gösterdiği saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Beden eğitimi, spor, tutum ölçeği

A STUDY OF STUDENTS' ATTITUDE TOWARDS PHYSICAL TRAINING AND SPORTS LESSON IN TERMS OF SEVERAL VARIABLES (EXAMPLES FROM HAMUR, AGRI)

ABSTRACT

The individual can form an attitude towards the objects around him. An attitude towards an object, if it is positive, provides positive behaviors such as supporting, loving and appreciating it. In negative attitudes, on the contrary, negative attitudes lead to negative behaviors such as getting away from the thing and running away from it. In schools, students can form an attitude towards their lessons, school management or teachers.

This study, using the scanning method, was conducted with 864 students studying at various levels in the Hamur district of Ağrı province in the 2018-2019 academic year. Personal information form and physical education lesson

attitude scale were used as data collection tools. The data obtained were analyzed with the SPSS 22.0 statistical program. Mann-Whitney U and Kruskal-Wallis H tests, which are non-parametric tests, were used in the analysis of data that did not show normal distribution. As a result of the research, it was observed that the students exhibited positive attitudes towards physical education and sports lessons. Attitudes of students towards physical education and sports lessons; It was determined that there were significant differences in terms of gender, class level, gymnasium, mother's-father's education level, family income level variables.

Key Words: Physical education, Sport, Attitude

GİRİŞ

Sosyal, ekonomik ve kültürel kalkınmanın temelinde insan faktörü yer almaktadır. İnsanların günlük yaşamlarını devam ettirebilmeleri için beslenme, güvenlik, barınma gibi temel ihtiyaçlarının yanı sıra bedensel hareket sergilemeleri de gerekmektedir. Beden eğitimi ve spor faaliyetleri insanlar için bu temel hareket etkinlikleri içinde yer almaktadır. Çünkü beden eğitimi ve spor etkinliklerinin; bireyin vücut yapısını, ruh sağlığını ve düşünce yapısını geliştirmesinde etkisi olduğu bilinmektedir. Bu nedenle eğitim sistemi içerisinde yer alan diğer derslere oranla farklı bir yapıya sahip olan beden eğitimi dersleri birçok araştırmacının dikkatini çekmiş, bu durum beden eğitimi dersine yönelik tutumların muhtelif değişkenlere göre incelendiği araştırmaların artmasına zemin hazırlamıştır (Cimilli, 2017; Uluişik, 2015; Keskin, 2015; Erkol, 2015; Zengin, 2013; Karadağ, 2012; tarafından yapılan araştırmada eğitimden istenilen verimin sağlanabilmesi için öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi gerektiği vurgulanmıştır).

Diğer bir tanıma göre tutum; “bireyi belirli kişiler, objeler, semboller, vaziyetler karşısında birtakım davranışlar göstermeye yönelten öğrenilmiş eğilimler” şeklinde tanımlanmaktadır (Başer, 2009). Beden eğitimi ve spor dersleri dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi Türk eğitim sistemi içerisinde de önemli bir yere sahiptir. Atfedilen bu önem beden eğitimi dersine yönelik yapılan araştırmaların artmasını sağlamıştır.

Günümüz spor anlayışında, bireyin yaşamının ayrılmaz bir parçası olan spor, bireylerin sağlıklı mutlu, başarılı olmasında ve moral seviyesinin yüksek olmasında oldukça önemli bir rol oynamaktadır (Bayram ve diğerleri 2019).

Ayrıca insanların çalışırken bile kendini geliştirme ve bunu daha az zaman kullanarak elde edebilme imkânı bulduğunu göstermektedir (Bayram ve diğerleri 2019).

Kültür, insan topluluklarını milletleştiren en önemli faktördür. Kültür, insanın kendisine ve yaşadığı dünyaya hediye ettiği maddi ve manevi değerlerin bir bütünü ve bu bütünün bir

kuşaktan bir diğere aktarılmasıdır Bu önemli kültürel değerlerin bir tanesi de spordur. Spor, eylemde bulunma, harekete etme gibi anlamlara karşılık gelmektedir (Bayram ve diğeri (2019).

Bu amaçla, öğrenciler farklı sporlara ve çeşitli fiziksel etkinliklere yönelik hareket becerilerini geliştirir; hareket kavramlarını, ilkelerini, stratejilerini ve taktiklerini farklı etkinliklerde ve sporlarda kullanır; sağlıklı hayata ilişkin fiziksel etkinlik ve spor kavramlarıyla ilkelerini açıklar; Bu, toplumu oluşturan bireylerin bedensel, zihinsel ve ruhsal sağlığı ile sosyalleşmesini sağlamak ve refah düzeylerini yükseltmek anlamını taşımaktadır (Eken, 2008). Bazı spor branşlarında ise spor yapmanın saldırganlık düzeylerini arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır (Vural, ve diğeri 2018).

Araştırmanın Amacı

Araştırmamızda ilkokul 4. sınıf, ortaokul ve lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmaktadır.

Araştırma soruları;

1. Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumda, cinsiyet açısından anlamlı bir fark var mıdır?
2. Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumda, sınıf ve eğitim kademeleri açısından anlamlı bir fark var mıdır?
3. Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumda, spor salonunun kullanımı açısından anlamlı bir fark var mıdır?
4. Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumda, anne eğitim durumu açısından anlamlı bir fark var mıdır?
5. Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumda, baba eğitim durumu açısından anlamlı bir fark var mıdır?
6. Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumda, aile ikamet yeri açısından anlamlı bir fark var mıdır?
7. Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumda, baba mesleği açısından anlamlı bir fark var mıdır?

8. Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumda, aile geliri açısından anlamlı bir fark var mıdır?

Araştırmanın Önemi

Beden eğitimi dersleri mevcut eğitim sistemimiz içerisinde öğrencilerin fiziksel, bilişsel ve duyuşsal gelişimlerine katkı sağlayan derslerden biridir. Öğrencilerin beden eğitimi derslerine istekli bir biçimde katılmalarında, dolayısıyla derste uygulanan aktiviteleri yerine getirme konusunda istekli olmalarında beden eğitimi dersine yönelik tutumlar büyük rol oynamaktadır.

(Bayraktar, 2011). Yaptığı çalışmada ise Bayan güreşçilerin sosyo-ekonomik ve sosyokültürel durumları incelendiğinde; bayan güreşçilerin daha çok köy ve ilçe doğumlu oldukları, anne ve baba eğitim durumlarının çoğunlukla ilkokul olduğu, anne mesleklerinin ev hanımı, baba mesleklerinin işçi ve çiftçi ağırlıklı olduğu, gelir seviyelerinin düşük ve orta seviyede olduğu ve otoriter aile yapısına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Öğretmenler tarafından gerçekleştirilen çeşitli yöntem ve yönelimlerin öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarına etkisini inceleyen deneysel çalışmalar olduğu tespit edilmiştir (Üresin, 2012). Balyan, Balyan ve diğerleri 2012; Gülay, 2008). Üniversite öğrencilerinin okul yaşamı ve sosyal yaşamda kararsızlık seviyelerinin düşürülmesinde sporun etkisi dikkate alınarak, öğrencilerin eğitim sürecinin sportif faaliyetlerle desteklenmesinin de önemli olduğu düşünülmektedir. Kararsızlık konusunda olumlu etki yaratacağı düşünülen diğer etkenlerin araştırılması da önemlidir (Bayraktar ve diğerleri 2018). Yapılan başka çalışmalarda ise Kadın ve erkek öğrencilerin, farklı yaş düzeyindeki öğrencilerin, Spor yapmayan ve yapan öğrencilerin, farklı spor branşlardaki öğrencilerin ve ailelerinin aylık gelirleri birbirinden farklı olan öğrencilerin tutumları arasında anlamlı farklılığın olmadığı görülmüştür (Bayram ve diğerleri 2019).

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma 2018-2019 eğitim öğretim yılı Ağrı ili Hamur ilçesinde bulunan ilkokul 4. sınıf, ortaokul ve lisede öğrenim gören ve araştırmaya gönüllü katılan öğrenciler ile sınırlıdır.

Araştırma, kullanılacak veri toplama aracının kapsamı, araştırma yöntemi ve ulaşılabilir literatürle sınırlıdır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada bilimsel araştırmalarda ve eğitim alanındaki çalışmalarda sıklıkla kullanılan “alan araştırması” yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada model olarak ise “tarama” modeli kullanılmış ve veri toplama işlemlerinde likert tipi ölçek kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2018 – 2019 eğitim öğretim yılında Ağrı ili Hamur ilçesinde çeşitli kademelerde eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada basit rastgele örneklem seçimine gidilmiş olup 864 öğrenci ile araştırma yürütülmüştür. Basit rastgele örneklem seçimi ile belirlenmiştir. Örneklem ile ilgili demografik bilgiler aşağıdaki tablo 1.’de belirtilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada elde edilen veriler için öğrencilerin demografik bilgilerini belirlemek amacıyla kişisel bilgi formu ve beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla (Güllü ve Güçlü 2009) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır.

Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği 11 olumsuz ve 24 olumlu olmak üzere toplam 35 sorudan meydana gelmektedir. Ölçek tek boyutlu olup Cronbach Alfa değerinin 0,94, güvenilirlik katsayısının ise 0,80 olduğu tespit edilmiştir. Ölçek 5’li likert türünde olup, dereceleme biçimi “Tamamen Katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), Katılmıyorum (2), Kesinlikle Katılmıyorum (1)” şeklinde yapılmaktadır. 11 maddesi olumsuz (madde 3, 17, 19, 20, 24, 25, 26, 29, 30, 34, 35) ve 24 maddesi olumlu olmak üzere toplam 35 maddeden meydana gelen ölçekten alınacak en düşük puan 35, en yüksek puan ise 175’dir.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizi için SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeğine ilişkin Cronbach’s Alpha değeri 94,3 olarak bulunmuş olup ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğu tespit edilmiştir. Hipotez testlerinde non-parametrik testler kullanılmıştır. Ölçek verilerinin cinsiyet ve spor salonu olma durumuna göre karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Ölçek verilerinin sınıf düzeyleri, aile aylık gelir durumu, eğitim kademesi, anne ve baba eğitim durumu, baba mesleği, ailenin ikamet ettiği yerleşim birimine göre karşılaştırılmasında ise Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır.

Kruskal Wallis H testinde anlamlı farklılık bulunması durumunda alt faktörler arasında Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Yapılan hipotez testlerinde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Cinsiyete Göre Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	n	X	S	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Erkek	480	4,2142	,68240	413,14	198305,00	82865,000	,011
Kız	384	4,3100	,64116	456,71	175375,00		

Tablo 1.'e göre kız öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum ortalamalarının ($=4,31$), erkek öğrencilerin tutum ortalamalarına ($=4,21$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Sınıf Düzeyine Göre Kruskal-Wallis H ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Sınıf	n	x	S	Sıra Ortalaması	X ²	p	Anlamlı Fark
4. sınıf	223	4,3265	,51410	438,90	125,271	,000	4-5, 4-6,4-7, 4-
5. sınıf	86	4,5229	,53662	556,23			10, 4-11,4-12, 5, 7,
6. sınıf	93	4,4820	,50189	527,15			5-8, 5-9,5-10, 5
7. sınıf	138	4,4712	,37818	492,24			11,5-12, 6-8, 6-9,
8. sınıf	75	4,4400	,37167	471,61			6-10,6-11, 6-12,
9. sınıf	99	3,8693	,78892	296,85			7-9, 7-10,7-11, 7-
10. sınıf	110	3,9688	,89245	355,00			12,8-9, 8-10,8-11,
11. sınıf	40	3,4702	,77946	173,46			8-12,9-11, 10-11,

Tablo 2.'ye göre öğrenim görülen sınıf düzeyine göre öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutum ortalamalarının bir birlerinden farklı olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Spor Salonu Değişkeni Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Spor Salonu	n	X	S	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Var	180	4,0789	,75221	363,46	65423,50	49133,500	,000
Yok	684	4,3036	,63335	450,67	308256,50		

Tablo 3.'e göre okullarında spor salonu olmayan öğrenci ortalamalarının (=4,30), spor salonu olmayanların ortalamalarına (=4,07) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Baba Eğitim Durumuna Göre Kruskal-Wallis H ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Baba Eğitim Durumu	n	x	S	Sıra Ortalaması	X ²	p	Anlamlı Fark
İlkokul	455	4,2128	,66843	411,74	10,049	,018	
Ortaokul	225	4,3170	,61472	449,62			1-4
Lise	139	4,2327	,76210	444,47			
Üniversite	45	4,4756	,49742	519,87			

Tablo 4.'e göre baba eğitim durumu değişkenine göre babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin ortalamalarının Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre farkların anlamlı olduğu görülmüştür

Tablo 5. Anne Eğitim Durumuna Göre Kruskal- Wallis H Testi Sonuçları

Anne Eğitim Durumu	n	x	S	Sıra Ortalaması	X ²	p
İlkokul	706	4,2504	,66145	428,08	4,417	,220
Ortaokul	120	4,3002	,66879	455,86		
Lise	30	4,1371	,79291	403,97		
Üniversite	8	4,6179	,34215	578,81		

Tablo 5.'e göre anne eğitim durumu değişkenine göre annesi ilkokul mezunu olan öğrencilerin ortalamalarının Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre farkların anlamlı olmadığı görülmüştür

Tablo 6. Ailenin İkamet Ettiği Yere Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Aile İkameti	n	x	S	Sıra Ortalaması	X ²	p
Köy	674	4,2875	,63374	441,09	3,670	,160
İlçe	129	4,1457	,74135	399,56		
İl	61	4,1532	,80554	407,29		

Tablo 6.'ya göre aile ikameti değişkenine göre ailesi köyde yaşayan öğrencilerin ortalamalarının (=4,28), ilçede yaşayan öğrencilerin ortalamalarının (=4,14), ilde yaşayan öğrencilerin ortalamalarının (=4,15) olduğu görülmektedir.

Tablo 7. Baba Mesleği Değişkenine Göre Kruskal-Wallis H Testi Sonuçları

Baba Mesleği	n	x	S	Sıra Ortalaması	X ²	p
İşçi	376	4,2373	,64708	419,42	5,792	,122
Memur	82	4,2997	,70615	468,67		
Çiftçi	372	4,2879	,64941	443,66		
Esnaf	34	4,0286	,89035	367,74		

Tablo 7. 'ye göre baba mesleği değişkenine göre babası işçi olan öğrencilerin ortalamalarının (=4,23), memur olan öğrencilerin ortalamalarının (=4,29), çiftçi olan öğrencilerin ortalamalarının (=4,28) ve esnaf olan öğrencilerin ortalamalarının (=4,02) olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Aile Gelir Durumuna Göre Kruskal-Wallis H ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Aile Gelir Durumu	n	x	S	Sıra Ortalaması	X ²	p	Anlamlı Fark
1.603-2.400	635	4,2356	,65723	420,88	10,915	,012	1-2, 2-4
2.401-3.200	107	4,3995	,64092	501,01			
3.201-4000	51	4,2762	,80058	465,19			
4001 ve üzeri	71	4,2173	,65919	409,70			

Tablo 8.'e göre aile gelir durumu değişkenine göre aile geliri Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre farkların anlamlı olduğu görülmüştür

TARTIŞMA-SONUÇ

Çalışmada öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının yüksek olduğu görülmüştür. Literatürde bu bulguyu destekleyen birçok araştırma mevcuttur (Cimilli, 2017; 2015; Yıldız, 2013; Tavlaş, 2012). Bu durum, beden eğitimi dersinin diğer derslere göre oyuna daha çok dayalı olması, öğrencilerin daha eğlenceli bulması sebepleriyle oluşmuş olabilir.

Çalışmamızda sınıf değişkeni açısından beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum düzeylerinin ortaokul öğrencilerinde en yüksek olduğu, ilkökul öğrencilerinde ortaokul öğrencilerinden düşük olduğu ve lise öğrencilerinde ise eğitim kademeleri doğrultusunda en düşük olduğu saptanmıştır. Ortaokul ve lisede öğrencilerin sınıf seviyesi arttıkça tutum düzeyleri düşmektedir. Yapılan çalışmalar Alpaslan, 2008, da bu bulguyu desteklemektedir. Eğitim kademelerinin sonunda yapılan sınavlar sebebi ile öğrencilerin akademik başarı kaygısı beden eğitimi dersine olan ilgilerinin azalmasına neden olduğu düşünülmektedir. Arabacı (2008)'in gerçekleştirdiği çalışmada ise lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının ortaokul öğrencilerine göre daha yüksek olduğu ifade edilmektedir.

Bazı çalışmalarda ise baba eğitimi durumu değişkeninin tutuma anlamlı düzeyde etkisinin olmadığı görülmektedir (Holoğlu, 2006). Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarında babalarının mesleği açısından anlamlı bir farklılık olmadığı saptanmıştır. Ulutaş'ın (2018) çalışması da araştırmamızın bulgusunu desteklemektedir. Literatür de incelendiğinde babaların yaptığı mesleklerin tutuma herhangi bir anlamlı düzeyde etkisinin olmadığı görülmüştür.

Çalışmada öğrencilerin aile gelir düzeyine göre beden eğitimi dersine ilişkin tutumları incelendiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar görülmektedir. Devocioğlu ve diğerleri (2006) gerçekleştirdikleri çalışmada aile gelir durumunun öğrencilerin spora yönelmesini etkilediğini ve bu yönelimin orta seviyeli ailelerde olduğunu belirtmişlerdir. Aynı şekilde Ekici ve diğerleri (2010) öğrencilerin ekonomik durumları ile derslere olan tutumları arasında anlamlı farkların olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçlar araştırma bulgularımızı desteklemektedir. Literatür incelendiğinde, aile gelirinin öğrencinin derse yönelik tutumunda anlamlı bir farklılığa neden olmadığını tespit eden çalışmalar mevcuttur (Akman ve diğerleri 2012; Gürbüz, 2011). Başka bir çalışmada. Bir ülkenin bütün unsurlarıyla kalkınması, elbette

ki o ülkede iyi eğitilmiş sağlıklı ve demokrasiyi yeterince benimsemiş insanların çokluğuna bağlıdır. Şeklinde ifade edilmiştir. (Doğar ve diğerleri 2019).

Sonuç olarak; Ağrı ili Hamur ilçesinde eğitim gören 864 öğrencinin vermiş olduğu cevaplar ve cevaplardan elde edilen bulgular neticesinde öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları pozitif niteliktedir.

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları cinsiyetlerine, öğrenim gördükleri sınıf dağılımlarına, okullarında spor salonu olup olmamasına, babalarının eğitim durumlarına ve ailenin gelir düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilirken, anne eğitim durumuna, ailenin yaşadığı yere ve babalarının mesleklerine göre anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır.

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının çeşitli demografik özellikleri açısından farklılaşmasının nedenlerinin kapsamlı araştırmalar neticesinde ortaya konabileceği, öğrencilerin derse yönelik tutumlarını geliştirici deneysel çalışmalar yapılabileceği ve sonuçların program geliştirme çalışmalarında dikkate alınabileceği önerilmektedir.

KAYNAKÇA

1. **Akman, M., Tüzün, S., ve Ünalın, P. C. (2012).** *Adolesanlarda sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivite durumu.* Nobel Med, 8 (1), 24-29.
2. **Altay, F., ve Özdemir Z. (2006).** *Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim1. kademesinde öğrenim gören 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması.* 3-5 Kasım, 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Muğla.
3. **Arabacı, R. (2008).** Attitudes Toward Physical Education And Class Preferences Of Turkish Secondary And High School Students. *Elementary Education Online*, 8(1), 2-8.
4. **Bakanlığı, M. E. (2018).** Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflar). Ankara: MEB.
5. **Balyan, M., Balyan, Y. B. ve Kiremitçi O. (2012).** Farklı Sportif Etkinliklerin İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum, Sosyal Beceri ve Özyeterlik Düzeylerine Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(2), 196-201.
6. **Başer, S. A. (2009).** *Öğretmen Niteliklerinin Beden Eğitimi Dersi Alan Öğrencilerin Bu Derse Karşı Olan Tutumlarına Etkisi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.
7. **Bayraktar, G. (2011).** Bayan güreşçilerin güreş sporunu algılamalarına yönelik tutumlarının Sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel değişkenlere göre incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 13 (1): 39-43
8. **Bayraktar, G., Tozoğlu, E., Dursun, M., Bayram, M., & Gülbahçe, Ö. (2018).** Üniversite öğrencilerinde spor ve farklı değişkenlerin kararsızlık düzeyine etkisinin Araştırılması. *Social Sciences Studies Journal*, 4(14), 376-382.
9. **Bayram, M., Aka, S. T., & Şam, C. T. (2019).** Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşüncelerinin incelenmesi Ağrı İbrahim Çeçen üniversitesi örneği. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 21(3), 45-55.
10. **Bayram, M., Aka, S. T., Bayraktar, G., & Şebin, K. (2019).** Türk Kültüründe Topa Dara Sopa Topu . *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 15-21.
11. **Bayram, M., Aka, S. T., Geçit, M. S., & Şebin, K. (2019).** İslam da Sporun Önemi Ve Ahlakı. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 207-224.
12. **Bayram, M., Peker, A. T., Aka, S. T., & Vural, M. (2019).** Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Dersine Karşı Tutumlarının İncelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 330-345.
13. **Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012).** *Bilimsel Araştırma Yöntemleri.* Geliştirilmiş

- 12 baskı. Pegem Akademi Yayıncılık.
14. **Cimilli, V. (2017).** *Spor Lisesi Öğrencilerinde Bedensel/Kinestetik Zekâ ile Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: İstanbul İli Örneği.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
15. **Çetin, M. (2007).** *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırılması.* Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
16. **Devecioğlu, S. ve Sarıkaya, M. (2006).** Sporcu öğrencilerin sosyo-ekonomik değişkenler ışığında profillerinin belirlenmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2), 301-314.
17. **Doğar, A., Bayram, M., & AKA, S. T. (2019).** Demokrasi ve katılım bilincinin spor ve fonksiyonu açısından incelenmesi. *Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 111-122.
18. **Eken, D. (2008).** *İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersi Hakkındaki Düşünceleri ve Beklentileri.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
19. **Ekici G., Hevedanlı M. (2010)** Lise Öğrencilerinin Biyoloji Dersine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından incelenmesi. *TÜRK FEN Eğitim Dergisi*, 4: 105.
20. **Erkol, A. (2015).** *Bilecik İlinde Bulunan 7 - 12. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum ve Davranışlarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü,
21. **Gülay, O. (2008).** *Ortaöğretim 9. Sınıf Beden Eğitimi Dersinde, İşbirlikli Oyunların Öğrencilerin Sosyal Beceri Düzeylerine ve Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
22. **Güllü M. ve Güçlü M. (2009).** Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 138-151.
23. **Holoğlu, O. G. (2006).** *İlköğretim ikinci kademe öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları.* Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
24. **Karadağ, S. (2012).** *İlköğretim 8. Sınıf ve Lise 11. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Çeşitli Değişkenlere Bağlı Olarak Karşılaştırılması (Kırıkkale Örneği).* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
25. **Kaya Sarıdede, Ş. (2018).** *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
26. **Şişko, M. ve Demirhan, G. (2002).** İlköğretim Okulları ve Liselerde Öğrenim Gören Kız ve Erkek Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 205-210.

27. **Tavlaş, S. (2012).** *Erzurum İlindeki ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
28. **Uluişık, V. (2015).** Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının Sınıf ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi. *Uluslararası Multidisipliner Akademik Araştırmalar Dergisi*, 2(3), 45-53.
29. **Ulutaş, Y. (2018).** *Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması (Bayburt İl Örneği).* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
30. **Üresin, B. (2012).** *Beden Eğitimi Derslerinde Uygulanan Bireysel Rekabetçi ve İşbirlikçi Hedef Yönelimlerinin İlköğretim 2 Kademesinde Okuyan Öğrencilerin Beden Eğitimi Derslerine Yönelik Tutumlarına Etkisi.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
31. **Vural, M., Çoruh, Y., & Bayram, M. (2018).** Ortaöğretim Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeylerinin Belirlenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*, 22(75), 55–63.
32. **Yaldız, A. S. (2013).** *İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersine Yönelik Öğrenci ve Ana-Baba Tutumları.* Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
33. **Zengin, S. (2013).** Çocuk ve Gençlik Merkezlerinde Hizmet Alan 12-18 Yaş Arası Erkek Çocukların Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum Düzeyleri ile Benlik Saygılarının İncelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

.Şam, C.T. & Bayram, M.
& Taşdemir, N.

Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi
(Ağrı ili hamur ilçesi örneği)